

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ І АУДИТУ

Кафедра обліку у виробничій сфері

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни «Бухгалтерський облік (загальна теорія)»
на тему:

«Бухгалтерська звітність»

Студента (-ки) 3-о курсу групи ОКР-31

напряму підготовки 6.03.05.09 «Облік і аудит»

_____ Дзецько А. О. _____
(прізвище, ім'я)

Науковий керівник: Дерій М.В.

_____ (посада, вчене звання, науковий ступінь,

_____ прізвище, ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ **Оцінка ECST** _____

Члени комісії:

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

ТЕРНОПІЛЬ 2016

ПЛАН

ВСТУП

1. Сутність та значення бухгалтерської звітності у вітчизняній економіці.
2. Класифікація та види звітності.
3. Специфіка фінансової звітності, вітчизняний та зарубіжний досвід.
4. Особливості статистичної та податкової звітності.
5. Перспективи розвитку бухгалтерської звітності.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Сутність та значення бухгалтерської звітності у вітчизняній економіці.....	8
2. Класифікація та види звітності.....	12
3. Специфіка фінансової звітності, вітчизняний та зарубіжний досвід.....	19
4. Особливості статистичної та податкової звітності.....	30
5. Перспективи розвитку бухгалтерської звітності.....	40
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	47

Вступ

Актуальність теми. Об'єктивні умови жорсткої конкуренції, пов'язані з активним впровадженням ринкових механізмів в управлінні підприємницької діяльності господарюючих суб'єктів, потрібна, перш за все, підтримка власної конкурентної позиції. За цих обставин значно зростає попит на фінансову інформацію. Саме виняткова роль інформаційного забезпечення в процесах управління спричиняє підвищену увагу до бухгалтерської звітності як основне джерело інформації про майнове і фінансове становище компанії, а також про результати його виробничо-господарської діяльності протягом звітного періоду.

Дана тема на сьогоднішній момент є актуальною, так як:

- підготовка річного звіту є однією з найскладніших завдань для бухгалтерії організації;
- бухгалтерська звітність є важливим показником фінансового становища організації, і в цій якості представляє інтерес для великої кількості різних користувачів подібної інформації;
- бухгалтерська звітність є інформаційною базою фінансового аналізу.

Бухгалтерська звітність необхідна для оперативного управління господарською діяльністю, а також служить в якості опорної бази для майбутнього планування.

Звітність відіграє важливу функціональну роль у системі економічної інформації, вона інтегрує інформацію від усіх видів обліку. Методологічно та організаційно звітність є невід'ємною частиною всієї системи бухгалтерського обліку і виступає в якості кінцевої стадії облікового процесу, в результаті чого зумовлює органічну єдність щодо формування в ній показників з первинними документами і обліковими регістрами. В результаті своєї діяльності будь-яке підприємство здійснює будь-які господарські операції, приймаючи певні рішення. Майже кожна така дія знаходить своє відображення в бухгалтерському обліку. Дані звітності використовуються зовнішніми

користувачами з метою оцінки ефективності діяльності організації, а також внутрішніми користувачами для економічного аналізу в самій організації. Бухгалтерська звітність повинна бути своєчасною, достовірною. У ньому повинна забезпечуватися порівнянність звітних показників з даними за попередні періоди.

Зміни, що відбуваються на сучасному етапі в бухгалтерському обліку України, визначають вимоги до інформації, яку формує дана система, зацікавленими користувачами. Комплекс переплетіння інтересів різних груп користувачів до звітної інформації передбачає її використання в процесах оцінки, аналізу і прогнозування умов і результатів управління в якості окремого підприємства і галузі в цілому. Слід зазначити, що вплив бухгалтерської звітності на ефективність прийняття рішень залежить від того, наскільки об'єктивно вона відповідає потребам користувачів.

Результати дослідження процесів формування та інтерпретації показників бухгалтерської звітності, затвердженої до застосування Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, що вказують на недостатнє задоволення потреб управління інформацією. Успішне вирішення цих завдань в значній мірі залежить від рівня теоретичного та методологічного дослідження і узагальнення, що є науковою основою для розробки практичних рекомендацій щодо підвищення якості бухгалтерської інформації та ефективності її використання в управлінні.

Розв'язанню теоретичних і методологічних питань формування, аналізу та прогнозування фінансової звітності присвячена значна кількість досліджень вчених та економістів: В. К. Савчука, С.В. Голова, М.Я. Дем'яненка, В. А. Дерія, Ф. Ф. Бутинця, В. В. Сопка, М.Р. Лучка, М.С. Пушкаря та інші вчені.

Крім того, проблеми звітності, порядок її підготовки і аналізу в умовах ринкової економіки повністю висвітлені в працях вчених країн з ближнього і далекого зарубіжжя: П.С. Безруких, В.В. Ковальова, О.В. Єфімової, Н.П.

Кондракова, Я.В. Соколова, А.Д. Шеремета, Л.Бейрнстайна, Г. Велша, Ван Бреди, Ж. Рішара, Т. Карліна, Д. Колдуела, Б. Нідлза, Е.С. Хендріксена і інші.

Значні досягнення цих вчених стали основою для подальшого вивчення проблем і формування висновків і пропозицій щодо вдосконалення бухгалтерської звітності. Слід зазначити, що зарубіжний досвід складання і використання бухгалтерської звітності представляє значний інтерес в теоретичному і практичному плані, але його вивчення і використання вітчизняних теоретиків і практиків слід брати до уваги якомога більше особливостей розвитку і формування української економіки на сучасному етапі.

Процеси реформування бухгалтерського обліку, а також практика використання Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, засвідчили наявність багатьох невизначеностей і неузгоджених питань щодо формування та використання бухгалтерської звітності в обґрунтуванні і прийнятті управлінських рішень. Отже, виникає об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методичних розробок, спрямованих на вдосконалення практики складання та використання бухгалтерського обліку та фінансової звітності з метою забезпечення адекватності вимог своїх користувачів, що і визначає актуальність теми дослідження.

Мета даної роботи - розглянути сутність, завдання і значення бухгалтерської звітності.

Завдання дослідження. Для досягнення даної мети, що визначає зміст досліджень, в даній роботі було передбачено вирішити наступні основні завдання:

- розкрити сутність та значення бухгалтерської звітності у вітчизняній економіці;
- проаналізувати класифікацію та види звітності;
- розглянути специфіку фінансової звітності, вітчизняний та зарубіжний досвід;
- визначити особливості статистичної та податкової звітності;

- дослідити перспективи розвитку бухгалтерської звітності.

Об'єкт дослідження - процедури складання, подання і використання фінансової звітності підприємства.

Предмет дослідження – є сукупність теоретичних, методологічних і практичних засад формування, аналізу та прогнозування показників фінансової звітності.

Інформація про господарські операції, вироблених економічним суб'єктом протягом певного періоду часу, узагальнюються у відповідних облікових записах і передаються у згрупованому вигляді до фінансової звітності. Ця процедура являє собою узагальнення бухгалтерської інформації необхідна в першу чергу самому підприємству і пов'язана з необхідністю уточнення, а в деяких випадках і подальшого коригування курсу фінансово-господарської діяльності конкретного підприємства.

Методи дослідження. При проведенні дослідження цієї роботи були використані діалектичний, системний та історичний підходи до вивчення теоретичних і методологічних основ формування і використання фінансової звітності. В межах діалектичного підходу використані методи індукції і дедукції.

При вирішенні завдань в дослідженні використані наукові методи: аналіз і синтез - вивчення сучасного стану та перспектив розвитку фінансової звітності; порівняльних характеристик - розкриття сутності бухгалтерської фінансової звітності та систематизації її класифікаційних ознак, а також методи групування, деталізації, вибіркового та власних спостережень.

В процесі даного дослідження були використані закони та нормативні акти, що регулюють бухгалтерський облік, методичний та інструктивний матеріал з формування та аналізу показників дослідження, фактичні дані підприємств, використовувалися праці вітчизняних і зарубіжних вчених та економістів з теорії і практики бухгалтерського обліку.

1. Сутність та значення бухгалтерської звітності у вітчизняній економіці

Поняття «бухгалтерська звітність» - більш ширше за змістом, аніж фінансова звітність, оскільки вона є лише різновидом. До складу іншої (нефінансової) бухгалтерської звітності відносять ту звітність, яку прийнято називати управлінською або неформальною.

Така звітність ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, але призначена не для зовнішніх, а для внутрішніх користувачів. Наприклад, звіт про структуру собівартості продукції, що випускається, підготовленої на прохання головного бухгалтера виробничого відділу є бухгалтерською, але не фінансовою звітністю.

Вступ багатьох організацій в ринкову економіку викликало проблему подачі повної фінансової інформації про фінансове становище на певну дату і діяльність організації. Серед групи зовнішніх користувачів такої інформації (інвесторів, кредиторів, постачальників та інших ділових контрагентів, клієнтів, урядових і державних установ, громадських) її положення особливо важливо для майбутніх акціонерів організацій та інвесторів.

Бухгалтерська звітність – звіт пов'язаних показників, що подаються належним чином затверджених форм, підсумків роботи підприємства за попередній звітний період [22].

Значення цієї звітності визначається певними вимогами, що постають перед нею. Звітність повинна відповідати наступним вимогам: достовірності, цілісності, своєчасності, простоті, можливості перевірки, порівнянності, ефективності, суворого дотримання встановлених процедур оформлення та публічності. [12]

Достовірність ґрунтується не тільки на бухгалтерській інформації, але й інших видів обліку, в першу чергу статистичного обліку. Порушення даного підходу унеможливорює складання бізнес-плану і оперативного управління активами на різних рівнях економічної діяльності. Ця умова вимагає

порівнянності минулих і звітних показників. З метою забезпечення порівнянності даних обліку зміни облікової політики повинні вводитися з початку фінансового року.

Якщо така порівнянність відсутня, то дані за період, що передував звітному, підлягають коректуванню. Тим не менш, можна керуватися положеннями, встановленими діючими нормативними актами системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні. У цьому методологічна єдність показників звітності.

Саме коректування і методика проведення повинна бути розкрита в пояснювальній записці до бухгалтерського балансу про фінансові результати разом із зазначенням причин коригування.

Достовірність бухгалтерської звітності підвищує свою цілісність, тобто вона повинна включати показники фінансово-господарської діяльності як самого підприємства, так і його філій, представництв та інших підрозділів, в тому числі виділених на самостійні баланси.

Цілісність або повнота звітності дозволяє приймати більш обґрунтовані управлінські рішення. З цією метою дані синтетичного і аналітичного обліку повинні бути затверджені результатами інвентаризації.

Своєчасність передбачає подачу бухгалтерської звітності на адресу, у встановлений термін. Організації, незалежно від організаційно-правової форми власності (крім бюджетних) зобов'язані подавати квартальну бухгалтерську звітність протягом 30 днів після закінчення попереднього кварталу.

Вона повинна бути затверджена відповідно до порядку, встановленої установчими документами власника. Звітність представлена з порушенням встановлених термінів, втрачає своє значення.

Верифікованість звітності дозволяє підтвердження інформації, представленої в ній в будь-який час. Побічно цю умову припускає нейтральність представленої у ній інформації. Порівнянність передбачає

аналогічні показники за різні періоди часу, щоб виявити тенденції і відмінності. [21]

Мета цього порівняння – виявити тенденції розвитку фірми. Однак при його використанні не можна уникнути принципу обмеження корисності інформації, тому що це може вплинути на формування неправильних висновків. Наприклад, щоб зменшити обсяг виробництва в звітному році фірма вирішила прийняти рішення про реструкуріалізацію виробництва та у зв'язку з цим залучила довгострокові банківські кредити. Відповідно до поданої звітності, не видно, що тенденція до поліпшення фінансового стану компанії може мати місце тільки в довгостроковій перспективі.

Для реалізації цих підходів у фінансовій звітності має бути представлено порівняння інформації за конкретним показником, перерахованим в звітності за минулий і звітний рік.

Економічність досягається шляхом уніфікації та стандартизації відповідних форм звітності, зниження індивідуальної продуктивності без шкоди для якості представлених даних. Це стосується перш за все показників, що носять довідково-інформаційний характер.

Оформлення – таку вимогу пред'являють до бухгалтерської звітності. Це означає, що складання звітності, а також як і ведення бухгалтерського обліку майна, зобов'язань і господарських операцій здійснюються у валюті – у гривнях. Звітність підписується керівником організації та окремими особами, які ведуть бухгалтерський облік (головним бухгалтером і т.п.) [11].

На думку вченого економіста Бутинця Ф.Ф., публічність звітності здійснюється організаціями, перелік яких регулюється чинним законодавством. До їх числа відносяться відкриті акціонерні товариства, кредитні і страхові компанії, біржі, інвестиційні та інші фонди, створені приватними, суспільними і державними джерелами [4, с.544].

Публічність передбачає публікацію річної бухгалтерської звітності у засобах масової інформації, доступних для користувачів або поширення

відповідних публікацій (брошур, буклетів та інших видань), а також передачі органам державної статистики за місцем реєстрації для надання зацікавленим користувачам.

Річна бухгалтерська звітність повинна бути опублікована не пізніше 1 червня наступного за звітним роком. Публікації повинна передувати аудиторська перевірка з обов'язковим затвердженням річного звіту загальними зборами акціонерів. За незаконне отримання і розголошення відомостей, що становлять комерційну таємницю, передбачена кримінальна відповідальність.

Таким чином, роль фінансово-економічної інформації в вигляді системи фінансових показників, визначеної в дослідженні і впливом на рішення користувачів. Саме бухгалтерська звітність відображає всі суттєві зміни в структурі господарських засобів і їх джерел, а також результати фінансово-господарської діяльності, забезпечує в складі значної кількості інформації, необхідної зовнішнім і внутрішнім користувачам. Зміна мети складання та адресності подання, розширюючи коло суб'єктів прийняття економічних рішень, спираючись на подання інформації допомагає визначити бухгалтерську фінансову звітність як ланку зв'язку між компанією і навколишнім середовищем, яка розроблена, щоб адекватно розкрити ці процеси в компанії з одного боку, і задовольняти інформаційні потреби користувачів, з іншого боку. При цьому акцент ґрунтується на якісній інформації, що забезпечується дотриманням методологічних основ його формування і визначає напрямки вдосконалення.

2. Класифікація та види звітності

Склад і структура звітності компаній, з одного боку, залежить від типу рахунку, з іншого боку - від інформаційних потреб користувачів.

Дослідження спрямовані на вивчення бухгалтерської класифікації фінансової звітності. Систематизація таких ознак дозволила запропонувати бухгалтерську класифікацію фінансової звітності, яка найкращим чином описує запити користувачів (рис. 1).

Рис.1 Класифікація бухгалтерської фінансової звітності

Значення звітності при обґрунтуванні та прийнятті управлінських рішень вимагає більш глибокого вивчення її і регулювання. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», звітна інформація повинна бути корисною для зацікавлених користувачів, що

забезпечується за рахунок дотримання своїх якісних характеристик і принципів формування показників фінансової звітності.

Розрізняють три види господарського обліку - бухгалтерський облік, внутрішньогосподарський (управлінський), статистичний, які доповнюють один одного, і, відповідно, три види звітності.

Відповідно до чинного законодавства та нормативно-правової бази бухгалтерського обліку фінансової звітності поділяються на:

- бухгалтерську;
- фінансову;
- консолідовану;
- зведену [2, с.17].

Відповідно до п. 3 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» бухгалтерська звітність - це звітність, підготовлена на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення інформаційних потреб різних користувачів. За своїм обсягом ця звітність включає в себе фінансову звітність і внутрішню систему (спеціальну), яка задовольняє в інформації органи управління [11].

Фінансова звітність - це бухгалтерський облік, в якому міститься інформація про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів підприємства за звітний період. Фінансова звітність також включає в себе Примітки, тобто набір показників і пояснень, які забезпечують докладне обґрунтування статей фінансового звіту, а також іншу інформацію, розкриття якої передбачено НП(С)БО. Під розкриттям слід розуміти надання інформації, яка необхідна для користувачів фінансової звітності.

Ця звітність призначена для користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб.

Вимоги до фінансової звітності викладені в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Консолідована фінансова звітність - звітність, яка відображає фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства та його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці. Ця звітність складає і подає материнське підприємство.

Вимоги щодо консолідованої фінансової звітності, викладено в НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність».

В даний час активізація процесів злиття компаній, створення дочірніх підприємств, які в багатьох випадках мають статус юридичних осіб, але економічно залежних від материнської компанії. Підготовка консолідованої звітності забезпечить потреби материнської компанії в інформації про фінансове становище, результати діяльності та зміни у фінансовому становищі підприємств в цілому. Раніше така звітність була відсутня тому, так як материнські і дочірні компанії, як правило, складали окрему фінансову звітність. Це ускладнювало аналіз реального фінансового стану підприємств в цілому.

Загальна фінансова звітність - це звітність, яку складають міністерства та центральні органи виконавчої влади, до сфери яких входять підприємства, засновані на державній власності та органи, що здійснюють управління майном підприємств, заснованих на комунальній власності всіх компаній, що входять в сферу управління. Ці органи також окремо складають зведену фінансову звітність щодо акцій, господарських товариств, які відповідно перебувають у державній та комунальній власності.

Зведену фінансову звітність складають також об'єднання підприємств по всіх підприємствах, що входять до їх складу. У той же час слід зазначити, що підприємства, які входять до об'єднань, повинні складати свій власний баланс (звіт про фінансовий стан).

Підприємства в Україні складають і інші види звітності. Так, згідно статті 3 пункту 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємства складають крім фінансової, податкову, статистичну та

інші звітності. Для складання всіх видів звітності, за умови, що вони використовують грошовий вимірник є дані бухгалтерського обліку. Адже за допомогою методу обліку можна об'єднати всі дані про господарську діяльність підприємства і забезпечити отримання повної, достовірної та об'єктивної інформації.

Статистична звітність - це звітність, яка складається на підставі даних бухгалтерського обліку для розрахунку статистичних показників, економічних, соціальних, демографічних, екологічних явищ і процесів, що відбуваються в країні, її регіонів і галузей промисловості, щоб надати цю інформацію державі і суспільству [2,с.18].

Податкові платежі – це податкові декларації та розрахунки, які надають інформацію про розрахунок і сплату податкових зобов'язань зі сплати податків і зборів, підготовлені і представлені суб'єктами господарювання, які платять податки у встановлені строки регулюючих органів і характеризують стан розрахунків підприємства з бюджетом податків і зборів.

Відповідно до постанови і ролі в управлінні звітність поділяється на державну і внутрішньогосподарську.

Державна звітність встановлюється урядом України, Міністерства фінансів, Державного комітету статистики, Державної податкової адміністрації. Вона включає в себе фінансову, податкову і статистичну звітність. Ця звітність включає в себе показники економічного і соціального розвитку підприємств, регіонів, галузей, країн і так далі.

Внутрішньогосподарська (управлінська) звітність - звітність конкретних внутрішньогосподарських підрозділів підприємств. Вона містить деяку інформацію про діяльність структурних підрозділів підприємства за встановленими для них призначеними показниками, за якими приймаються рішення управління.

За місцем використання розрізняють звітність зовнішню і внутрішню. Зовнішня фінансова звітність використовуються як за межами підприємства так і на підприємстві.

Зовнішня фінансова звітність - це перш за все бухгалтерська, податкова, статистична і спеціальна, яка використовується як поза підприємством, так і на підприємстві і повинні обов'язково бути підписані керівником і головним бухгалтером. Внутрішня (управління) звітність використовується тільки для менеджерів компанії різних рівнів.

За змістом звітних даних виділяють типову і спеціалізовану звітність. У типовій звітності відображаються однакового змісту показники, які характерні для всіх підприємств, незалежно від виду діяльності та форми власності.

Спеціалізована звітність включає звітність, що описує діяльність підприємств і організацій, в тій чи іншій галузі або підгалузі.

За обсягом показників звітність поділяють на коротку і повну. Коротка звітність подається з скороченням числа показників звітного місяця або кварталу.

Повна звітність подається за всіма показниками, затвердженими в установленому порядку, в тому числі тих, за якими спочатку були відправлені короткі звіти.

За періодом складання звітність поділяється на періодичну і річну. Річна звітність містить показники підприємств звітності (календарний) рік.

Періодична звітність - щомісячна та квартальна звітність. Вона відображає фінансовий стан і результати діяльності підприємства наростаючим підсумком з початку року за місяць, квартал.

За ступенем узагальнення даних звітність поділиться на первинну і зведену.

В ході первинних заяв розуміють звітність окремих підприємств. Зведену звітність одержують шляхом зведення первинної звітності. За відомчою приналежністю така звітність складається всіма міністерствами, відомствами,

Укоопспількою в вищих органах управління, а також за територіальним принципом і галузями економіки – органами статистики.

Згідно терміну подання розрізняють звітність термінову і звичайну. Термінова звітність подається протягом чотирьох днів після закінчення звітного періоду. Звичайну звітність подають в терміни, встановлені органом управління, до сфери управління, якого належить підприємство.

За способом відправлення звітність поділяється на телеграфну, поштову і ту, яка подається власноруч. Щомісячна звітність зазвичай надсилається по телеграфу (факсом) або відправити поштою. Квартальна – поштовим відправленням, особисто. Річна звітність подається особисто.

Форми фінансової звітності та порядок заповнення різних суб'єктів, встановлених органами державної влади наступні:

- для підприємств (крім банків) – центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузі статистики;

- для банків - Національного банку України;

- для бюджетних установ - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування фінансової політики держави [27, с.926].

Звітний період для складання фінансової звітності є календарний рік. Проміжна звітність складається щоквартально наростаючим підсумком з початку року в рамках балансу (звіт про фінансовий стан) і звіту про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) [8, с.21].

Суб'єкти малого підприємництва - юридичні особи, створені відповідно до закону, за винятком цільових компаній, страхових компаній, банків, ломбардів, інших фінансово-кредитних та небанківських фінансових установ, суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють обмін іноземної валюти, що є виробниками та імпортерами підакцизних товарів, а також суб'єкти господарської діяльності в статутному капіталі, яких частка вкладів, що

знаходяться у власності юридичних осіб - засновників та учасників цих організацій, які не є суб'єктами малих підприємств, перевищує 25 відсотків, та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності за квартал і рік складають:

- перший звітний період новоствореного підприємства можуть бути менше

  - ніж через 12 місяців, але не більше 15 місяців;

- звітний період підприємства, що ліквідується, є період з початку звітного року на дату прийняття рішення про його ліквідацію;

- звітність підприємств України відповідно вимогам законодавства поділяється на бухгалтерську, фінансову, консолідовану, зведену, податкові розрахунки, статистичну.

Таким чином, основною метою звітності є надання користувачам повної, достовірної та об'єктивної інформації про фінансовий стан, результати діяльності та руху грошових коштів підприємства (його структурних підрозділів) протягом певного періоду часу для оцінки фінансового стану, ступінь виконання завдань і прийняття рішень.

3. Специфіка фінансової звітності, вітчизняний та зарубіжний досвід

На сьогоднішній день ефективність діяльності суб'єктів господарювання в Україні залишається на низькому рівні, у зв'язку з посткризовими наслідками, непослідовним проведенням економічних реформ і зміни в економіці країни в цілому. Таким чином, зростання фінансових результатів підприємств є одним з основних завдань. Для цього необхідно своєчасно і належним чином складати фінансову звітність, яка відображає ефективність і успішність виробничо-господарської діяльності для оперативного аналізу, прогнозування майбутніх результатів та ефективних управлінських рішень. Але, зважаючи на невеликий досвід українських економістів і інтеграції України в світову економіку, існує необхідність вивчення зарубіжної практики фінансової звітності, оскільки розкриття фінансових результатів у фінансовій звітності є важливим показником майбутнього рівня фінансового забезпечення суб'єкта господарювання, який здійснює свою діяльність на основі самофінансування [28].

Однак, незважаючи на підвищену увагу вчених, деякі аспекти зарубіжного досвіду фінансової звітності є недостатньо розкритими у вітчизняній літературі, а тому вимагають подальшого вивчення і узагальнення.

Як ми вже відзначали, інформація, що міститься у фінансовій звітності потрібна широкому колу користувачів. Таким чином, відповідно до ч. 1, ст. 14 Закону № 996 та п. 2 ордену № 419 до них, в першу чергу включають:

- власники (засновники) підприємства;
- органи, до сфери управління яких вони належать;
- трудові колективи на їх вимогу.

А також потрібно пам'ятати про обов'язок компанії надавати таку звітність до органів влади в умовах, визначених законом строки. Для отримання більш докладної інформації про склад та строки подання фінансової звітності за 2015 рік до органів влади наведемо у таблиці 1 [10].

Таблиця 1

**Склад та строки подання фінансової звітності за 2015 рік до органів
влади [19]**

Категорія підприємств	Склад річної фінансової звітності	Строки подання		
		до органів статистики	до органів ДФСУ	до державного реєстратора
<p>Великі підприємства (юрособи, у яких середня чисельність працівників за календарний рік перевищує 250 осіб і річний дохід перевищує суму, еквівалентну 50 млн. євро за середньорічним курсом НБУ)</p> <p>Середні підприємства (юрособи, у яких середня чисельність працівників за звітний рік перевищує 50 осіб, але менше 250 осіб, і річний дохід перевищує еквівалент 10 млн.євро, але менше 50 млн.євро за середньорічним курсом НБУ)</p>	<p>Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма № 1);</p> <p>Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід (форма № 2);</p> <p>Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) (форма № 3) або звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом) (форма № 3-н);</p> <p>Звіт про власний капітал (форма № 4);</p> <p>Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5)</p>	<p>Не пізніше 29 лютого 2016 року.</p> <p>Фінансова звітність може подаватися до органів державної статистики разом з довідкою про наявність згоди надання органам державної влади даних з фінансової звітності підприємства, форму якої наведено в додатку до Порядку №419. У разі відсутності такої згоди зазначена довідка до органів державної статистики не подається (п.2 Порядку №419)</p>	<p>Одночасно з поданням декларації з податку на прибуток</p>	<p>Не пізніше 1 червня 2016 року.</p> <p>У зазначений строк підприємства (крім бюджетних установ) зобов'язані подавати державному реєстратору за місцезнаходженням реєстраційної справи фінансову звітність про господарську діяльність у складі балансу і звіту про річні фінансові результати (п.3 ст.14 Закону №996)</p>

Продовження таблиці 1

<p>Підприємства (крім малих підприємств, неприбуткових організацій, банків і бюджетних установ та підприємств, які складають фінансову звітність за МСФЗ), які:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність; - займають монополіне (домінуюче) становище на ринку продукції (товарів, робіт та послуг); - є виробниками й продавцями продукції, ціни на яку підлягають державному регулюванню 	<p>Крім вище перелічених форм фінансової звітності, також подають Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» (форма № 6)</p>			
<p>Малі підприємства (юрособи, у яких середня чисельність працівників за звітний рік не перевищує 50 осіб і річний дохід не перевищує еквівалент 10 млн. євро за середньорічним курсом НБУ) (крім суб'єктів мікропідприємництва, малих підприємств, що перебувають на спрощеній системі оподаткування, та «нульовиків») Представництва іноземних суб'єктів господарської</p>	<p>Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства (форма № 1-м, 2-м)</p>			

Продовження таблиці 1

діяльності				
Суб'єктами мікро підприємництва (юрособи, у яких середня чисельність працівників не перевищує 10 осіб і річний дохід не перевищує еквівалент 2 млн. євро за середньорічним курсом НБУ) Малі підприємства, що перебувають на спрощеній системі оподаткування та «нульовики».	Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства (форма № 1-мс,2-мс)			
Формально «нульовики» не прив'язані до ведення спрощеного обліку доходів та витрат з метою оподаткування (з 01.01.15 р. відповідна норма зникла з п.44.2 ПКУ), однак вважаємо, що право вести спрощений облік такі підприємства не втратили, а отже, мають право звітувати за спрощеними формами.				

Фахівці ДФСУ висловили свою думку про те, які форми фінансової звітності платники податку на прибуток повинні подати разом з податковою декларацією. За рік платники подають річну фінансову звітність, яка включає: баланс, звіт про фінансові результати, про власний капітал, звіт про рух грошових коштів та примітки до звітів.

У той же час платники податку на прибуток - малі підприємства та «нульовики» подають з річною податковою декларацією в термінах скорочених фінансової звітності у складі балансу і звіту про фінансові результати.

Через зміни, внесені до Податкового кодексу Законом №909, п. 57.1 ПКУ більше не містить норму про спеціальний строк подання річної декларації з податку на прибуток – до 1 червня. Враховуючи це, а також податкові укладення, декларації з податку на прибуток за 2015 рік, а разом із нею додається фінансова звітність, яка повинна бути представлена до фіскальної служби у стандартний для річного періоду строк - протягом 60 календарних днів після закінчення звітного року, тобто не пізніше 29 лютого 2016 року [23].

Проте, платники податків, які використовують квартальний звітний період, подають декларацію, а отже, і відповідні фінансові звіти за 2015 рік у строки, встановлені пп.49.18.2 ПКУ, тобто протягом 40 календарних днів після закінчення звітного періоду, - не пізніше 9 лютого 2016 року (лист від 04/01/2016 р. № 102/7 / 99-99-19-02 -01-17).

Перший звітний період новоствореного підприємства може бути меншим ніж 12 місяців, але не може перевищувати 15 місяців (ст. 13 Закону № 996).

Таким чином, юридичні особи, яким вдалося зареєструватися в період з 1 жовтня по 31 грудня 2015 року, можуть не звітувати за цей період. У цьому випадку першим новоствореним підприємствам доведеться звітувати за період з дати реєстрації по 31 грудня 2016 року.

Новоствореним підприємствам дозволяється також використовувати в поточному (звітному) році, форми скороченої фінансової звітності (п. 3 П(С)БО 25).

Список компаній, що зобов'язані скласти та подавати фінансову звітність відповідно до МСФЗ в 2015 році, потрапили (пункт 2 Порядку № 419.):

- 1) публічні акціонерні товариства, банки, страхові компанії;
- 2) компанії, які здійснюють господарську діяльність в наступних категоріях:

- надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення (розділ 64 КВЕД ДК 009: 2010), за винятком діяльності з управління активами (група 64.3 КВЕД ДК 009: 2010);

- недержавне пенсійне забезпечення (глава 65.3 КВЕД ДК 009: 2010);
- допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування (розділ 66 КВЕД ДК 009: 2010);

3) кредитні спілки та організації, які здійснюють діяльність з управління активами (група 64.3 КВЕД ДК 009: 2010).

Крім того, закон встановлює право приймати рішення про необхідність підготовки фінансової звітності відповідно в режимі МСФЗ для тих підприємств, яким не обов'язково застосовувати ці стандарти.

Компанії, які добровільно перейшли на МСФЗ, таке рішення повинні закріпити в розпорядчому документі про облікову політику.

Також варто зазначити, що наведені вище перелічені юридичні особи можуть відповідати критеріям суб'єкта малого підприємництва, але це не означає, що вони можуть зробити скорочену фінансову звітність, передбачену П(С)БО 25. Адже в п. 2 цього стандарту пояснюється, що норми П (С)БО 25 не застосовують підприємства, які відповідно до законодавства роблять звітність за МСФЗ. До речі, це підтверджується Мінфіном у листі від 08.06.2014 р. № 31-11410-08-29 / 20397.

Що стосується консолідованої фінансової звітності, то компанії, що мають філії, крім фінансових звітів про власні господарські операції представляють консолідовану фінансову звітність власникам (засновникам) у визначені ними терміни, але не пізніше 15 квітня наступного за звітним року (п.11 Порядок №419).

Консолідована фінансова звітність складається за формами, затвердженими НП(С)БО 1, а саме:

- Консолідований баланс (звіт про фінансовий стан) (форма № 1-к);

- Консолідований звіт про прибутки і збитки (звіт про сукупний дохід) (форма № 2-к);
- Консолідований звіт про рух грошових коштів (прямий метод) (форма № 3-К);
- Консолідований звіт про рух грошових коштів (непрямий метод) (форма № 3-кн)
- Консолідований звіт про власний капітал (форма № 4-к).

Підприємства, які звітують відповідно до вітчизняних стандартів, крім вище перелічених форм звітності подають також Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5), затверджені Наказом № 302. Натомість підприємства, що використовують при консолідації правила МСФЗ, примітки до фінансової звітності наводять у довільній формі.

Фінансова звітність материнської компанії і її дочірніх компаній, які використовуються в консолідації, складається за той самий звітний період і на ту саму дату балансу. Іншими словами, якщо дочірня компанія здійснює свою діяльність на території, де фінансовий рік відрізняється від строків, встановлених для материнської компанії, то вона повинна подати додаткову звітність, складену у строки, визначені материнською компанією.

Фінансова консолідована звітність складається зі звітності групи компаній, що використовують єдині принципи облікової політики для подібних операцій та інших подій за схожих обставин [7].

Якщо при складанні звітності неможливо застосувати єдину облікову політику, то це показується в примітках до цієї звітності. Після аналізу та узагальнення літературних джерел, при визначенні величини фінансових результатів, багато країн орієнтуються на Міжнародні стандарти фінансової звітності, зберігаючи при цьому свої Національні стандарти бухгалтерського обліку. Через це, не існує єдиного підходу до складу елементів, що відносяться до обов'язкових форм фінансової звітності в зарубіжних країнах. Перелік основних з них представлені в таблиці 2.

Таким чином, аналізуючи ці дані, можна побачити, що аналіз цих даних показав різноманітність підходів щодо документів, які необхідні при підготовці складання звіту про фінансові результати. При цьому враховуються як міжнародні і національні стандарти бухгалтерського обліку, які знаходяться в тісному контакті один з одним: розробка міжнародних стандартів аналізує національні стандарти, вивчається практика ведення обліку того чи іншого об'єкта і лише після цього формуються нові рекомендації міжнародного характеру. Хоча стандарти в різних країнах мають різні назви (в США і Японії - система загальноприйнятих принципів, у Великобританії – документи про стандарти фінансової звітності, у Франції - норми, а в Україні і Росії - положення), їх структура і призначення в цілому однакові [18].

Таблиця 2

Обов'язкові форми фінансової звітності зарубіжних країн

	Баланс	Звіт про прибутки і збитки	Звіт про рух грошових коштів	Пояснювальна записка	Операційний звіт	Звіт внутрішніх аудиторів	Звіт про капіталу	Звіт ради директорів
Великобританія	+	+	+	+				
Італія	+	+	+	+	+	+	+	+
Есто-ія	+	+						
Люксембург	+	+						

Продовження таблиці 2

Німеччина	+	+						
Польща	+	+	+					+
Португалія	+	+	+	+				
Росія	+	+	+	+				+
США	+	+	+					
Франція	+	+						
Швейцарія	+	+						
Азербайджан	+	+	+					+
Ізраїль	+	+						
Китай	+	+						
Нідерланди	+	+			+			

Після аналізу даних в таблиці. 2, можна зробити висновок про те, що обов'язковими формами фінансової звітності для всіх цих країн є звіт про прибутки і збитки і баланс. Це пов'язано з необхідністю врахування ресурсів, використовуваних у виробництві і відображенням основних результатів діяльності підприємств.

Використання багатьма країнами (Великобританією, Італією, Польщею, Португалією, Росією, США, Азербайджаном) звіту про рух грошових коштів у зв'язку з необхідністю підсумувати інформацію про надходження і вибуття грошових коштів компанії з метою фіксації вхідних і вихідних потоків.

Деякі країни, такі як Великобританія, Італія, Нідерланди, Португалія та Росія, включають до обов'язкових форм фінансової звітності пояснювальну записку. Це вказує на бажання уточнити дані, представлені у вище наведених формах, з метою уникнення розбіжностей в їх трактуванні.

Крім того, можна зробити висновок про те, що Італія є найбільш бюрократичною країною, оскільки вона використовує 10 форм фінансової звітності. Менше документів необхідно подавати в Китаї, Естонії, Франції - тільки 3 форми. Це може бути пов'язано з економічною політикою держави[18].

Таким чином, аналізуючи дані, представлені в табл. 2, можна підвести підсумки, що склад необхідних форм фінансової звітності різних країнах

відрізняється один від одного. Але серед них можна виділити чотири групи, кожна з яких має своє економічне обґрунтування.

Наприклад, всі країни надають звіт про прибутки і збитки і баланс. Але це не свідчить про те, що ці документи є однаковими для всіх, у них є деякі відмінності, які представлені в табл. 3.

Слід підкреслити, що завжди спостерігається рівність балансу, в якому
 $\text{активи} = \text{зобов'язання} + \text{капітал}$.

Таблиця 3

Відмінності балансу України від балансу зарубіжних країн

Україна	США, Великобританія, Канада
Актив балансу	
розташування статей відповідає принципу підвищення ліквідності	статті розміщуються у зворотному порядку, порівняно з Україною, тобто за принципом зниження ліквідності засобів
Пасив балансу	
розташування статей відповідає принципу зменшення терміну повернення боргів	статті розміщуються за принципом збільшення терміну повернення боргів

Звіт про фінансові результати є обов'язковою формою фінансової звітності, оскільки його головна мета - надання користувачам інформації про формування фінансових результатів підприємства. [12]

Третім елементом виступає звіт про рух грошових коштів, так як існує необхідність для користувачів знати, з яких джерел прийшли гроші в компанію, в яких напрямках і на які цілі були витрачені гроші, як змінився залишок грошових коштів за звітний період.

Останні форми фінансової звітності не безпосередньо відображають кінцевий результат компанії, і, отже, не можуть бути віднесені до основної, тому існує необхідність об'єднати їх в єдину групу, додатки, які характеризують стан майна підприємства, з інформацією про власників, а також висновки аудиторів. Кількість додатків в різних країнах не є сталою. Це

залежить від багатьох факторів, таких як загальної економічної ситуації, податкової політики, національних особливостей, юридичної сфери, фінансування та інші.

Отже, кількість необхідних форм фінансової звітності зарубіжних країн, коливається від 3 до 10. Чітке розуміння необхідності проведення аналізу та підготовки документів, необхідних для визначення фінансових результатів дозволить більш приймати правильні економічні рішення управління.

4. Особливості статистичної та податкової звітності

Звітність підприємства являє собою систему показників, що характеризують підприємства за період. Крім того, звітність - останній етап облікового циклу.

В сучасних умовах, поряд з фінансовою (бухгалтерською) звітністю підприємства заповнюють і статистичну звітність.

Статистичний звіт - це документ, який містить статистичні дані про підприємство; він представляється до спеціальної установи (регіональні органи статистики) в умовах, затверджених підписами уповноважених осіб.

Метою статистичної звітності є надання інформації про стан соціально-економічних явищ в тій чи іншій компанії. Підставою для підготовки статистичних звітів є дані бухгалтерського обліку, тому бухгалтерії поряд з фінансовою (бухгалтерською) звітністю заповнюють або надають інформацію для статистичних звітів [29, с.535].

В сучасних умовах одночасно діють такі види статистичної звітності.

Державна статистична звітність – це статистична звітність, форми якої затверджені Державним комітетом статистики або за його згодою, регіональними органами державної статистики. Для державної статистичної звітності характерні показники, загальні для різних видів діяльності - звіт про використання робочого часу, труд і інші.

Державна статистична звітність - може бути регулярною. Вона збирається через певні проміжки часу (як правило, щомісяця, щокварталу, раз на півроку, щорічно) або разова, коли статистичні спостереження проводяться тільки на певну дату.

Форми державної статистичної звітності розробляються органами державної статистики. Така звітність повинна забезпечувати загальнодержавні інтереси і нести в собі інформацію переважно соціально-економічного характеру, яка забезпечує обґрунтований аналіз розвитку народного

господарства України або її регіонів та задоволення потреб управління на державному рівні.

Форми регулярної державної статистичної звітності на наступний рік, зазвичай затверджуються до 1 травня поточного року; форми, що вводяться в оперативному порядку, не пізніше ніж за 3 місяці до моменту введення їх в дію. Форми і програми застосування єдиного державного нагляду затверджуються не пізніше, ніж за 5 місяців до початку обстеження.

Термін дії форм державної статистичної звітності, як правило, має бути розрахований не менше як на 3 роки. Кожна пропозиція про внесення будь-яких змін діючої форми повинна впливати з конкретних реальних соціально-економічних умовах і бути досить обґрунтованою.

Обсяг державної статистичної звітності в цілому по народному господарстві України визначається в Загальнодержавному таблиці форм державної статистичної звітності. До таблиця щорічно вносяться зміни та доповнення.

Галузева статистична звітність розробляється і затверджується безпосередньо відповідними міністерствами, відомствами, державними комітетами, концернами, за погодженнями з Державним комітетом статистики України. Вони мають обмежений галузевий або міжгалузевий характер. Форми такої звітності поширюють відповідні міністерства і відомства. Метою таких форм вдосконалення інформації, для вивчення і аналізу економічних реформ урахувати практику міжнародних організацій та статистичних даних, разом з тим виключити можливості подальшого збільшення в загальному обсязі індексів фізичного обсягу державної статистичної звітності з відповідних питань.

Статистична звітність може бути розділена на наступні розділи: статистика технічного забезпечення, статистика капітальних інвестицій та матеріально-технічного постачання.

Таблиця 4

Статистична звітність

Форма звітності	Строк подання	Хто надає	Структура і зміст форми	Примітки
№1 – підприємництво (річна) «Обстеження діяльності підприємства (організації) за рік»	15 лютого	Підприємства і організації, що є юридичними особами	1. Демографічна ситуація на підприємстві. 2. Розподіл обсягу виробленої реалізованої продукції (робіт, послуг) за видами діяльності. 3. Витрати на виробництво продукції (робіт, послуг). 4. Закони. 5. Чисельність працівників та їх оплата праці. 6. Валові інвестиції в основний капітал. 7. Показники по місцевих одиницях	Місцевою одиницею є виділений на окремий баланс підрозділ підприємства (філія, представництво тощо), який розташований на відокремленій території та здійснює один або кілька видів діяльності
№1 – ПВ (термінова) місячна «Звіт з праці»	7 числа після звітного періоду	Усі підприємства, установи організації	1. Чисельність нарахована заробітна плата, робочий час. 2. Виплата заробітної плати на 1 число після звітного місяця	За цією ж формою складається також звіт за 1 квартал, півріччя, 9 місяців, рік
№1 – ПВ (термінова - квартальна) «Звіт про використання робочого часу»	7 числа після звітного періоду	Усі підприємства, установи організації	1. Використання робочого часу 2. Рух робочої сили 3. Інформація про укладення колективних договорів	Заповнюється наростаючим підсумком з початку року

№1 – Б термінова – місячна «Звіт про фінансові результати і дебіторську заборгованість»	На 20 день після звітного періоду	Усі підприємства	Розділ 1. Фінансові результати Розділ 2. Дебіторська та кредиторська заборгованість (в т.ч. між підприємствами України, з суб'єктами країн СНД та інших країн)	Заборгованість проставляється загальною сумою та з неї прострочена
---	---	---------------------	---	---

Продовження таблиці 4

№22 (поштова) «Основні показники, які характеризу ють господарськ у діяльність підприємств а за рік »	20 лютого	Усі промисловості підприємства	1. Продукція (обсяг в оптових цінах підприємств без ПДВ і АЗ). 2. Основні фонди (середньорічна вартість) 3. Праця (чисельність працівників і фонд оплати праці)	
№б (поштова) «Рентабельн ість виробничих окремих видів продукції»	15 лютого	Промислові підприємства	1. Оптова ціна одиниці продукції. 2. Звітна собівартість одиниці 3. Обсяг товарної продукції в оптових цінах і по звітній собівартості. 4. Рентабельність (або збитковість) в %-х у собівартості	Рентабельність визначається як відношення різниці обсягу товарної продукції витрат на її виробництво до витрат на виробництво за кожним видом продукції.
№5 ЗЕЗ «Звіт про експорт (імпорт) товарів, що не проходять митного декларуванн я»	10 числа після звітного періоду	Підприємства, що здійснюють зовнішньоторговельн у діяльність	1. Найменування товарів 2. Найменування валют 3. Кількість та вартість у валюті найкращу	Усі дані наводять у розрізі країн, які торгують, і країн походження (призначення) товарів

№5 ЗЕЗ «Звіт про експорт (імпорт) послуг (квартальна-річна)»	10 числа після звітного періоду	-	1.Найменування послуг 2.Найменування валют 3.Вартість у валюті найкращу	Усі дані наводять у розрізі країн
№II – ОФ (поштова, річна) «Звіт про наявність та рухосновних фондів, амортизацію	6 лютого	Усі підприємства і організації	1.Наявність та рух основних фондів (за галузями) 2.Склад основних фондів. 3.Ремонт основних фондів	Довідково: 1.ОФ взяті в оренду.2.Здані в оперативну оренду. 3.Законсервовані ОФ тощо

Підготовка податкових декларацій – невід’ємна частина ведення діяльності будь-яким підприємцем. Основна проблема полягає в тому, яку бухгалтерську та податкову звітність повинні надавати контролюючим органам, які терміни проведення річної і щомісячної звітності, що нового для платника податків в цій сфері в 2015 році та інші.

Важливими та корисними порадами фахівців, які щодня працюють з бухгалтерською документацією є:

1. Завжди бути в курсі. Перша діє за порадою наших українських реалій. У середовищі, де майже кожен день є деякі нововведення в законодавстві і податковому кодексі, ватро тримати вухо гостро. Якщо постійно стежити за змінами та уточненнями регулюючих органів, то призводить до спрощення підготовки та подання звітності в фіскальні органи.

2. Консультуйся, тримай руку на пульсі. Наступна порада - продовження попередньої. Якщо ви з якоїсь причини не маєте часу для регулярного моніторингу податкових інновацій, зверніться до консультанта. Бухгалтерський облік, аудит і консалтингові фірми пропонують зручні форми консультування (наприклад, підписка на обслуговування), щоб допомогти вам бути в курсі.

3. Вам на допомогу. На сьогоднішній день існує безліч послуг, які вирішують завдання, що доставляють звіти в електронному вигляді. По-перше, це дуже зручно, немає необхідності витратити час у чергах, плутатися з паперовими звітами і ін. По-друге, ці програми постійно оновлюють форму

звітів, і вам не буде важко знайти відповідні форми і сформувавши необхідний звіт. По-третє, є нагадування про сплату податків і здачі звітності.

4. Календарний план. Якщо немає можливості придбати програмне забезпечення, ви можете зробити собі календар податків і здачі звітності. Зберігати його слід на видному місці, щоб він завжди був перед вашими очима, і ви не пропустите потрібний час.

5. Облік на стороні. Ну, якщо у вас немає ні часу, ні бажання вникати в усі деталі підготовки та складання податкової звітності, відмінний варіант - звернутися за допомогою в бухгалтерську фірму, які дають роботу стороннім бухгалтерам для підготовки та подання звітності [2].

Ці маленькі поради допоможуть організувати звітність і не витратити на її складання багато часу. Для підприємств, українське законодавство передбачає такі види звітності.

Податкова звітність для ФОП – єдинників

Після того, як ви офіційно зареєстровані як підприємець (тобто у ФОП), у вас є відповідальність перед податковими органами. Ви повинні регулярно звітувати перед ними про розмір своїх доходів, нарахованих і сплачених податків, співробітників, якщо такі є, і інші.

Зверніть увагу, що законодавство ФОП не повинно вести бухгалтерський облік, а ось податковий облік підприємець зобов'язаний організувати. Для цього ви повинні мати книгу доходів і витрат ФОП і обов'язково зареєструвати її в тому органі фіскальної служби, де він вважається зареєстрованим.

Книги для підприємців передбачено двох видів:

- книга доходу для ФОП без ПДВ;
- Книга доходів і витрат для ФОП з ПДВ.

У цій книзі, підприємець повинен записувати всі операції з отримання доходів.

Крім ведення книги, фізичні особи - підприємці також повинні звітувати перед регулюючими органами, тобто готувати та здати податкові декларації у точно встановлені законодавством терміни.

Для ФОП-єдинників передбачені такі звіти:

- Платники податків 1 і 2 групи звітують по сплаті єдиного податку один раз на рік протягом 60 календарних днів після закінчення звітного періоду;
- Платники 3 групи звітують по сплаті єдиного податку один раз в квартал;
- підприємці 1-3 групи здають в податкову декларацію з єдиним внеском один раз на рік до 10 лютого наступного року;
- спрощенці на 4 групі щороку повинні подати податкову декларацію до 20 лютого, щоб повідомити про необхідність протягом року, в якому подано заяву.

Податкова звітність ТОВ та інших суб'єктів на єдиному податку. Юридична особа може вибрати спрощену систему відразу після реєстрації підприємства або в процесі, може перейти на єдиний податок із загальної системи [27].

При виборі спрощеної системи юридичних осіб може бути тільки на 3 групі з ПДВ чи без ПДВ. Підприємство на єдиному податку звітує до податкової щокварталу протягом 40 днів після закінчення звітного кварталу. Юридичні особи відповідно до вимог законодавства повинні вести окрім податкового обліку ще й бухгалтерський.

Податкова та фінансова звітність для загальної системи. Загальна система оподаткування передбачає кілька форм податкових декларацій для індивідуальних підприємців та юридичних осіб.

Фізичні особи - підприємці повинні подати податкову декларацію про доходи раз на рік. Крім того, якщо у підприємця є наймані працівники, він нараховує їм зарплати і утримує податок на доходи фізичних осіб,

щоквартального він здає в податкову звітність за формою 1-ДФ. Єдиний внесок звітів - щомісяця.

Для юридичних осіб, які обрали загальну систему, передбачені трохи інші види податкової звітності. Таким чином, юридичні особи в цілому, щорічно проходять декларацію з податку на прибуток. Компанії, які мають найманих людей, здають щоквартально - звіт за формою 1-ДФ, щомісяця - звіт єдиного платника внесків і для платників ПДВ передбачена щомісяця декларація з ПДВ (про нововведення 2015 року, пов'язаних з ПДВ).

Слід зазначити, що це не вичерпний перелік податків та бухгалтерського обліку для всієї системи. Дізнатися більше конкретно, які форми подання податкової звітності та в які терміни потрібно подавати, можна, виходячи з виду діяльності і окремого підприємства і складу його господарських операцій.

По-перше зареєстрованим платникам ПДВ потрібно пам'ятати, що 1 січня 2015 року всю звітність з податку на додану вартість (декларації і т.д.) повинні бути представлені до Державної фіскальної служби (ДФС) тільки в електронному вигляді. В електронному також необхідно надавати податкові накладні покупцям.

Ще одне нововведення, пов'язані з ПДВ, - з 1 січня, всі податкові накладні платники податків зобов'язані реєструватися в Єдиному реєстрі податкових накладних в електронному вигляді, незалежно від суми.

Закон від 28 грудня 2014 р №71 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» (далі - Закон) встановлює Розділ III «Податок на прибуток підприємств» Податкового кодексу України в новій редакції і передбачено об'єкт оподаткування податком на прибуток на основі даних бухгалтерського обліку шляхом коригування фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності про відмінності, які збільшують або зменшують фінансовий результат до оподаткування, відповідно до положень Кодексу.

Пункт 57.1 ст. 57. Кодексу встановлює обов'язок подання платником податку на прибуток, який за підсумками останнього звітного (податкового) року не отримав прибутку або отримав збиток, податкові зобов'язання не враховуються і не мали базового показника для визначення авансових внесків у наступному році і за підсумками першого кварталу отримує прибуток, податкові декларації за перше півріччя, три квартали звітного (податкового) року та за звітний (податковий) рік для нарахування та сплати податкових зобов'язань.

Податкова декларація з податку на прибуток подається контролюючому органу, де платник податків зареєстрований на обліку за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному кварталу і півріччю - протягом 40 календарних днів, після останнього календарного дня звітного (податкового) кварталу (півріччя) (п.49.18 ст. 49 Кодексу).

Слід врахувати, що в даний час чинними є форми таких податкових декларацій:

- з податку на прибуток підприємств, затвердженої наказом Міністерства доходів і зборів України від 30.12.2013 №872;
- з податку на прибуток банків, затвердженої Міністерством доходів і зборів України від 06.02.2014 №121;
- податок на доходи (прибуток) страховика, затвердженої Міністерством доходів і зборів України від 27.01.2014 № 84;
- розрахунку оподатковуваного прибутку та податку на прибуток нерезидента, який здійснює діяльність в Україні через постійне представництво, на підставі складання відокремленого балансу фінансово-господарської діяльності, затверджений Міністерством фінансів України від 25.06.2013 №610.

Крім того, відповідно до п. 46.4 ст. 46 Кодексу, якщо платник податків вважає, що форма податкової декларації визначається контролюючими органами, збільшує або зменшує його податкові зобов'язання, всупереч нормам

Кодексу з такого податку, він може зазначити цей факт у спеціально відведеному місці в податковій декларації.

При необхідності платник податків може подати разом з податковою декларацією поправки до такої декларації, які складені за довільною формою, яка вважається невід'ємною частиною податкової декларації.

Для забезпечення реалізації положень Кодексу до затвердження нової форми податкової декларації з податку на прибуток підприємств для заохочення платників податків для відображення об'єктів оподаткування та податкових зобов'язань з податку на прибуток за звітний період - півріччя 2015 року - в зазначених вище існуючих декларацій.

Таким чином, податкова звітність - це звітність по податках, зборах і платежах та інших операцій, що подаються до ДПП. Податкова звітність включає в себе: декларацію з ПДВ, податок на прибуток. Статистичний звіт - це документ, який містить статистичні дані про роботу підприємства; він представляється до спеціальної установи в затверджені терміни за підписами уповноважених осіб. Метою статистичної звітності є надання інформації про стан соціально-економічних явищ в тій чи іншій компанії.

5. Перспективи розвитку бухгалтерської звітності

Розвиток бухгалтерської звітності є постійним прогресивним процесом, який активно почався в кінці XV-го століття, коли перша технологія обліку систематизації та обробки даних бухгалтерського обліку і надання облікової інформації у вигляді, придатному для прийняття управлінських рішень. Розвиток фінансової звітності ілюструє особливості формування локальних і глобальних товарних і фінансових ринках, що відображає економічний порядок, сформований на рівні окремих країн або інших територіальних утворень.

В ринкових умовах господарювання система бухгалтерського обліку та звітності повинна трансформуватися таким чином, щоб дійсно задовольнити потреби внутрішніх і зовнішніх користувачів інформації. Глобалізація і структурні зміни в економіці України змінили погляди на фінансову звітність, надаючи йому абсолютно різні напрямки. Таким чином, на відміну від методів і принципів формування бухгалтерської звітності, які були застосовані до впровадження міжнародних стандартів, в основу якого було покладено окреме підприємство, сучасний підхід до фінансової звітності лежить в області інформації, пов'язаної з вкладенням капіталу для економічних вигод у майбутньому [15].

Таким чином, основною метою МСФЗ є отримання найбільш точної інформації про фінансово-господарський стан для прийняття рішень інвесторами. Міжнародні стандарти носять рекомендаційний характер і є орієнтиром гармонізації і стандартизації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в усьому світі [25].

Внесені зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ініційовані Верховною Радою 12 травня 2015 року, порушили питання про перехід українських підприємств на міжнародні стандартами фінансової звітності. Уже в 2016 році, публічні акціонерні товариства, банки, страхові компанії і компанії, що беруть участь в діяльності,

затверджених постановою Кабінету Міністрів України зобов'язані готувати і публікувати фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність відповідно до міжнародних стандартів. Суб'єкти підприємницької діяльності, які не перераховані в наведеному вище списку, надали можливість самостійно приймати рішення про використання МСФЗ для складання звітності.

Побоювання підприємств з приводу змін в законодавстві в більшості випадків не виправдані. Так, МСФЗ в порівнянні з національними стандартами, то відразу стає ясно, що вимоги, які пред'являються до бухгалтерського обліку схожі, а в деяких випадках - навіть ідентичні. Труднощі переходу на МСФЗ можуть виникати в тих компаній, які при введенні бухгалтерського обліку не дотримуються вимог П(С)БО, а також ті, у яких перевага надається веденню податкового обліку. Ці труднощі, в свою чергу, можна легко усунути наступним чином: навчання персоналу; писати чіткі принципи облікової політики, які підвищують дисципліну співробітників в бухгалтерському обліку; чіткий поділ податкового та фінансового обліку в системі управління підприємством.

Проблеми адаптації фінансової звітності до МСФЗ на рівні суб'єкта може бути вирішена шляхом залучення спеціалізованої ревізії або консалтингові фірми; зайнятості персоналу з відповідними знаннями, кваліфікацією або сертифікатів; провести додаткове навчання фахівців, вже для працюючих фахівців підприємства.

При переході на міжнародні стандарти велика увага повинна бути приділена можливим фінансовим витратам компанії і шляхи її мінімізації. Таким чином, середня вартість переходу на МСФЗ з використанням найбільш відомих аудиторських або консалтингових фірм (PWC, Ernst&Young, Deloitte і KPMG) складе приблизно 10-15 тис. дол. США, в той час як вартість послуг компаній, нижчого ешелону (BakerTilly Грант Торнтон, BDO) складатиме 4-9 тис. дол. США. Ведення сертифікованого співробітника з трирічним досвідом

роботи на підприємстві стоїть 1-2 тис. Дол. США на місяць, а навчання власного бухгалтера складатиме приблизно 1 тис. дол. США [22].

Крім кадрової проблеми, пов'язаної з підготовкою і навчанням фахівців, перехід на МСФЗ слід приділяти значну увагу також мовному бар'єру. Так як офіційна мова МСФЗ - англійська мова, набагато важче працювати з інноваціями в стандартах і своєчасності їх застосування. Немає суттєвих труднощів для звітності відповідно до міжнародних стандартів, можуть також зазнати ті підприємства, які автоматизували процес ведення обліку та звітності, оскільки форма і структура фінансової звітності може відрізнятись.

Проблеми, пов'язані з переходом українських підприємств на МСФЗ не можуть нівелювати тих переваг, які можуть виникнути в зв'язку з такими змінами. Позитивні аспекти МСФЗ для обох організацій, що складають фінансову звітність, а також для її користувачів є:

- можливість отримання необхідної інформації, для прийняття рішень;
- забезпечення порівнянності показників звітності інших організацій, незалежно від того, в якій країні вони знаходяться і на якій території здійснюють господарську діяльність;
- можливість залучення іноземних інвестицій і кредитів, а також доступ до міжнародних ринків;
- підвищення довіри потенційних партнерів;
- надійність і прозорість інформації. [24]

Шлях удосконалення бухгалтерського обліку на основі його цілісності, системності та дієвості – збереження його концептуальних основ в межах чинного правового поля.

Однією з передумов для подальшого розвитку бухгалтерського обліку, в першу чергу:

1. Уточнення та дотримання в умовах активного розвитку різних систем обліку концептуальної основи і методологічні основи бухгалтерського обліку;

2. Уніфікація методології визначення облікових даних і показників фінансової звітності, бухгалтерської термінології з використанням міжнародної практики стандартизації;

3. Гармонізація на основі міжнародних стандартів фінансової звітності та з урахуванням вітчизняних потреб і можливостей методів бухгалтерського обліку підприємницької та непідприємницької діяльності (компанії, фінансові установи, державного сектора);

4. Безперервна професійна освіта, реалізація програми сертифікації бухгалтерів і аудиторів із забезпеченням прийнятих умов і належного рівня оцінювання.

Отже, МСФЗ - нова фінансова мова, якою спілкуються компанії провідних країн. Вивчення цієї мови допоможе Україні активно брати участь в процесах інтеграції і глобалізації, і наблизиться до потужних світових фінансових інституцій.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи дане дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Бухгалтерська звітність – звіт пов'язаних показників, що подаються належним чином затверджених форм, підсумки результатів компанії за попередній звітний період.

Таким чином, роль фінансово-економічної інформації в вигляді системи фінансових показників, визначеної в дослідженні і впливом на рішення користувачів. Саме бухгалтерська звітність відображає всі суттєві зміни в структурі господарських засобів і їх джерел, а також результати фінансово-господарської діяльності, забезпечує в складі значної кількості інформації, необхідної зовнішнім і внутрішнім користувачам. Зміна мети складання та адресності подання, розширюючи коло суб'єктів прийняття економічних рішень, спираючись на подання інформації допомагає визначити бухгалтерську фінансову звітність як ланку зв'язку між компанією і навколишнім середовищем, яка розроблена, щоб адекватно розкрити ці процеси в компанії з одного боку, і задовольняти інформаційні потреби користувачів, з іншого боку. При цьому акцент ґрунтується на якісній інформації, що забезпечується дотриманням методологічних основ його формування і визначає напрямки вдосконалення.

2. З метою впорядкування складання звітності її класифікують за такими найбільш поширеними ознаками: за обсягом, за об'єктом узагальнення, за періодичністю складання і подання, за придатністю для цілей фінансового аналізу, за характером направлення та використання. Основним завданням складання звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів суб'єкта господарювання (його структурних підрозділів) за визначений період часу для оцінки фінансового стану, ступеня виконання поставлених завдань та прийняття відповідних рішень.

3. У процесі аналізу порядку складання фінансової звітності, фінансова звітність України і в країнах з розвинутою ринковою економікою було визначено:

- складання фінансової звітності є одним з головних заключних етапів облікового процесу;

- Важливість облікової інформації для проведення ретельного аналізу і прийняття управлінських рішень, щоб поліпшити фінансові показники підприємства;

- розглянуті підходи до складання фінансової звітності підприємства в західних країнах поліпшить фінансову звітність вітчизняних підприємств з метою сприяння розвитку підприємств.

4. Податкова звітність - це звітність по податках, зборах і платежах та інших операцій, що подаються до ДПІ. Податкова звітність включає в себе: декларацію з ПДВ, податок на прибуток. Статистичний звіт - це документ, який містить статистичні дані про роботу підприємства; він представляється до спеціальної установи в затверджені терміни за підписами уповноважених осіб. Метою статистичної звітності є надання інформації про стан соціально-економічних явищ в тій чи іншій компанії.

5. Однією з передумов для подальшого розвитку бухгалтерського обліку, в першу чергу:

1. Уточнення та дотримання в умовах активного розвитку різних систем обліку концептуальної основи і методологічні основи бухгалтерського обліку;

2. Уніфікація методології визначення облікових даних і показників фінансової звітності, бухгалтерської термінології з використанням міжнародної практики стандартизації;

3. Гармонізація на основі міжнародних стандартів фінансової звітності та з урахуванням вітчизняних потреб і можливостей методів бухгалтерського обліку підприємницької та непідприємницької діяльності (компанії, фінансові установи, державного сектора);

4. Безперервна професійна освіта, реалізація програми сертифікації бухгалтерів і аудиторів із забезпеченням прийнятих умов і належного рівня оцінювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Барановська Т.В. Облікова політика: рівні, суб'єкти, складові // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. - 2013. - № 3 (25). - С. 18-26.
2. Бешуля І. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення формування облікової політики / І. Бешуля, Н. Піскунова, І. Петрова // Схід. - 2012. - № 1 (115). - С. 17-19.
3. Бондур Т.О. Суть біологічних активів та облік їх виробництва у рослинництві / Т.О. Бондур // Облік і фінанси в АПК. - 2011. - №1. - С. 9-15.
4. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: [навч. посіб.] / Ф.Ф. Бутинець, Л.Л.Горецька. - Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544с.
5. Водопр'янова О. Облікова політика: починаємо новий рік / О. Водопр'янова // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.dtkk.com.ua/show/1cid04362.html>
6. Гейер Е.С. Проблеми суміщення бухгалтерського і податкового обліку запасів / Е.С. Гейер // Вісник ДонДУЕТ. - 2006. - № 4/2. - С. 148-152.
7. Голов С.Ф. Теорія багатоцільового бухгалтерського обліку / С.Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. - 2011. - № 4. - С. 3-13.
8. Гордієнко Л. Облікова політика підприємства / Л. Гордієнко // ГоловБух. - 2005. - № 1-2 (310-311) - С. 21-22.
9. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік: Підручник. - К.: Знання, 2007. - 469 с. - (Вища освіта ХХІ століття).
10. Жадько К.С., Семенюта В. В., Олійник Л. Ш. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Дніпропетровська держ. фінансова академія. - К. : Центр учбової літератури, 2008. - 112с.
11. Загальні вимоги до фінансової звітності НП(С)БО 1: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2015 р. № 73 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
12. Загальні вимоги до фінансової звітності, НП(С)БО 1 затверджене наказом Мінфіну від 07.02.2013 р. № 73.

13. Кузнецова С. А. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навч. посібник / Таврійський держ. агротехнологічний ун-т. - Мелітополь : Видавничий будинок ММД, 2008. - 230с.

14. Кузьменко Г. І. Обліково-інформаційне забезпечення оцінки податкового потенціалу суб'єкту господарювання: автореферат... канд. екон. наук, спец.: 08.00.09 - бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами екон. діяльності) / Г. І. Кузьменко. - Одеса : МОН, молоді та спорту Укр. Одеський нац. економічний ун-т, 2012. - 22 с.

15. Кулик В.А. Організація обліку на підприємствах України: розробка внутрішніх регламентів / В.А. Кулик, М.О. Любимов // Бухгалтерський облік і аудит. - 2013. - № 6. - С. 12-18.

16. Кушина О. Резерв сумнівних боргів: суто бухгалтерський інструмент / О. Кушина // Збірник систематизованого законодавства. - 2010. - № 9. - С. 155-159.

17. Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік, Підручник. - Київ ЦНЛ, 2005. - с. 527.

18. Лучко М.Р., Бенько І.Д. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах. Навч. посібник. - К.: Знання, 2006. - 311с.

19. Макеева О. Міжнародні стандарти освіти для бухгалтерів / О. Макеева // Незалежний аудитор. - 2015 р. - № 9. - С. 93-94.

20. Марценюк Р.А. Облік і контроль заготівель та збуту сільськогосподарської продукції і сировини: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.12 / Р.А. Марценюк. - Львів: Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. комерц. акад., 2013. - 21 с.

21. Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою КМУ від 28.02.2000 р. № 419.

22. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV.

23. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році Закон України від 24.12.2015 р. № 909-VIII.

24. Про Примітки до річної фінансової звітності, Наказ від 29.11.2000 р. № 302.

25. Р.Л.Хом'яка, В.І.Лемішовського. Бухгалтерський облік в Україні. - 5-те вид., доп. і перероб. - Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ +» Інституту післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2006. - 1088 с.

26. Руденко О.В. Управлінська спрямованість облікової політики / О.В. Руденко // Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. - 2009. - № 4 (20). – С. 98-101.

27. Ткаченко П. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. 3-тє вид. допов. і перероб. - К.: Алерта, 2008. - 926 с.

28. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва НП(С)БО 25, затверджене наказом Мінфіну від 25.02.2000 р. № 39.

29. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 535 с.